

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSÁG

Megjelen minden szardán és szombatban este.

Kéziratokat vissza nem adunk.
Szerkesztőség: Kazinczy-utca 5

Kiadóhivatal: Landesmann Miksa és Társánál.

FŐSZERKESZTŐ:

Dr. HOLLÓ ANDOR

Előfizetési ár:

Egész évre 12 korona. Félévre 6 korona. Negyed évre 3 korona. Egyes szám ára 12 fillér
Hirdetéseket a legutányosabb árban közlünk

Pamut és szardínia.

Ezt az egytív nem tartozó két árut a rendőri véletlen kapcsolta össze egy napon. Kiderült, hogy Budapestről nyolcvan millió korona értékű kötött és szövött-árut csempészték át Bécsbe, titkos áruaktárakban pedig nyolcvanezer doboz szardíniát halmoztak fel. A fékezhetetlen és semminő üldözéstől vissza nem riadó spekuláció most már ott tart, hogy az inget huzza le testünkről, a harisnyát a lábunkról a legszigorubb tél idején, élelmészeti gondjainkat pedig szaporítja egygyel, ha más-sal nem, hát a szardíniával. Tegnapelőtt bőr és cukor, tegnapposztó és marhahús, ma pamut és szardínia: így keresztveződnek erköcstellenül és az egyre csökkenő jólétet fenyegetően a legkülönfélébb élelmiszerek, ipari termékek, nyeresztermények, eszközök, szerszámok, amelyek a háboruban megnehezült életünkhöz szükségesek.

A jajgatásnak itt már nincs ereje, a kétségbeesés sikolyának nincs hangja, a mohó spekuláció étvágya sokkal nagyobb, semhogy apró büntetésekkel el lehetne kergetni a bűnös vagyonézés aranyfakasztól.

A szegények és szenvedők, az inségbe taszítottak elkeseredéséből korbácsot kell fenni, valami egészen új büntetésnemet kell ki találni, hogy jómagyarán szólva, mindenkinek elmenjen a kedve a mások bérére való üzletcsinálástól és pénzvágytól. A tisztességes kereskedelem éppoly hangosan követeli ezt, mint a togyasztó, sőt a gyöngé labon álló, nemzetközi versenyre alig képes magyar kereskedelem sokkal szigorubb az üldözésben, mint azok, akiket a tisztességtelen üzleti vállalkozások megrontanak és megrabolnak. Okavodjunk mindnyájan a könynyelmű általánosítástól, ne adjunk lovat a kereskedelem-ellenes törekvések alá, amelyek annyi bajt és kárt okoztak, de annál irtalmatlanabbul végezzünk kereskedelmünk jóhírének megtégázóival.

Ha didergő gyermekednek trikót vagy sapkát akarsz venni, kétszer annyit kell fizetned. Aki a drágaságban fuldoklót még mélyebbre nyomja, aki képes arra, hogy a maga haszna kedvéért tömegeket tesz szerencsétlenné, annak nincs irtalom.

Érettségi bizonyítványt kapnak a hadbavonultak.

Jankovich Béla vallás és közoktatásügyi miniszter az 1892—1898. évfolyambeliek pótszemléje és az 1899. évi születésűek szemléjére való tekintettel két körrendeletet boosított ki.

Az első rendelet, mely valmeny-nyi tankerület királyi főigazgatóságának szól, hogy a pótszemléken be-
vált 1892—1898. évfolyamu tanulók
nak a folyó tanévben látogatott osz-
tályról szóló bizonyítványuk a folyó
tanév első felében tanusított előme-
netük alapján bevonulások előtt
harom nappal kiadandó. A VIII.
osztályt elvégzett tanulóknak ugyan-
ekkor az érettségi bizonyítványt is
kell adni. Ezeket a tanulókat az
1916—1917. tanév második felére az
esedekes tandíj és az érettségi viz-
sgalati díj fizetése alól fel kell men-
teni.

A bemutató szemlén bevált
1899 es évfolyamu VII. és VIII. osz-
tályu tanulóik esetleges korábbi be-
vonulására való tekintettel elrendeli
a miniszter, hogy ezekben az osztá-
lyokban a tananyag lényeges részei
alkalmas összefoglalások után mar-
folyó évi február hó végéig befe-
jeztessenek.

A második miniszteri rendelet a
pótszemlén és a bemutató szemlén
alkalmasnak talált tanítóképző inté-
zeti növendékek kedvezményeiről
intézkedik. A rendelet szerint a most
elfolyt pótszemlén alkalmasnak
talált és január 29-én bevonulni tar-
tozó 1892—1898. évfolyamu tanító-
képzőintézeti növendékek közül azok-
nak, akik jelenleg a tanítóképző inté-
zet I., II. vagy III. osztályának
rendes tanulói, a olyó tanévről szóló
évvégi osztálybizonyítványuk mind-
den vizsgálat nélkül bevonulások előtt
három nappal kiadandók. A pótszem-
lén alkalmasnak talált azon növendé-
kének, akik a tanítóképző intézet
IV. osztályának rendes tanulói, a
folyó tanév végéről szóló osztálybi-
zonyítványukat, a tanítói oklevellel
együtt, szinten minden vizsgálat
nélkül megkapják.

A bemutató szemlén alkalmas-
nak talált 1899. évfolyamu növendé-
kek közül azok, akik a tanítóképző
intézet I., II. osztályának rendes növ-
vendékei, ha bevonulásukat igazga-
tóusnái szabályszerű katonai behívó-
val igazolják, az évvégi bizonyít-
ványt egy héttel a bevonulás előtt
minden vizsgálat nélkül megkapják.
Az 1899. évben született és a szem-
lén alkalmasnak talált azok a növ-
vendékek, akik a tanítóképző inté-

zet III. vagy IV. osztályának rendes
növendékei, osztályuknak megfelelő
február hó elsőjén kezdődő és febr-
ruár 28-án végződő kütön előkészítő
tanfolyamon vesznek részt. A tan-
folyam végén az érdekelt tanulók az
illető osztály és osztályképesítő viz-
gára lesznek boosajtvá és ennek si-
keres kiállása esetén a IV. éves nö-
vendékek befejező képesítő vizsgá-
latra is boosajtvának. Mindezek a
vizsgák ugy tartandók meg, hogy
azok február hó 28 ig teljesen be-
fejeztessenek. A vizsgát sikerrel ki-
állott tanulóknak osztálybizonyítvá-
nyuk, illetve a IV. osztályu növendé-
kéeknek tanképesítő oklevelük a
katonai szolgálatra való bevonulásuk
előtt kiállítandó és kiadandó. Tandi-
ját a tanév II. felére és vizsgadí-
jat ezek a tanulók sem fizetnek.

Megint a petróleum.

Tudott dolog, hogy ma már a
petróleum csak jegyek után járhat
a fogyasztók kezéhez és az adagolás
14 napra 1 liter. A mennyiség meg-
határozásánál azonban nyilván nem
gondoltak arra, hogy van nálunk sok
olyan ház, amelyben villanyvezeték
nincs és ebben a lakosságnak olyan
rétegei is laknak, akik 2—3 szobás
lakással és 1 konyhával rendelkeznek.
Már most egy ilyen lakó kap naponta
1 deci petróleumot. Vajjon hol egésze-
szel el, a konyhában, a hálószobában,
vagy az ebédőjében? Az egy deci
petróleum világító képessége maxi-
mum fél óra, ez idő alatt sem meg-
főzni valamit, sem megvaosorálni,
sem pedig a hálót nem lehet az
éjjelle előkészíteni. Hogyan gondolja
tehát a polgármester, az egy deci
petróleummal való gazdálkodást?

A mi véleményünk az, hogy az
olyan lakók, akik 1 nél több hely-
séggel rendelkeznek, a hatóság áta-
nyvartartassanak és ezek részére
helyiségenként legalább is a téli
hónapok alatt naponként 1—1 deci
petróleum adassék. Sok uri lakást
ismerünk, ahol petróleummal világít-
tanak, már pedig egy deci petróleum,
egy lakás naponkénti világítására,
be kell ismerni a hatóságnak, még
egy hig tojás megfőzésére is elég-
telen.

A hozzáuk érkezet számos ez-
iránti panasz jogosságát el kell
ismerünk és reméljük, hogy ez
visszhangra fog a polgármesternél is
találni, akit a város kormányzásában
az igazság és méltányosság is sokott
veszteni.

Mi lesz a ruházati cikkek maximálásával?

Mialatt a sajtó az élelmiszer-
uzsorások ellen hadakozik, asalatt a
ruházati cikkekkel kalmárkodók,
szemérmetlenül fosztogatják a vevő-
ket. Hallatlan, ami egyes ruhás-
boltokban történik. Olyan árakat
követelnek egyes cikkekért, ami
egyenesen verásító. Egy ingért,
aminek ára még a háboru első esz-
tendejében 4-60 korona volt, ma 12,
14, 20 koronát mernek követelni.
Nem száz, hanem két-háromszáz
százalékkal emelték egyes ruházati
cikkek árát. És ami a legfőháborítóbb,
nem friss aruért, hanem a régi
visszamaradt portékáért követelnek
horribilius árakat. Azzal az indoko-
lással, hogy az sokkal jobb, mint a
háboruban készült silány és komisz
portéka, — ami különben igaz is
lehet.

Be kell kukkantani a kirakatokba.
Olyan rongyszövetű ruháért, amely
azelőtt 40 korona volt, ma 120—130
koronát követelnek. A csak kissé
jobb szövethatú készült ruhának pedig
200—250 korona az ára. Egy ing-
gallérnak 40 fillér volt az ára, most
komiszabb anyagból készült és 1-60,
sőt 1-80 koronába kerül. A községes
cipőnek 80—100 korona az ára.
Hetven cm-nyi harisnyagumminak
4-20, 4-80 korona az ára. Egy spulni
cernaért 2 koronát kell fizetnünk és
így tovább.

Ezek csak hirtelenében elősorolt
cikkek, de így van ez minden arunál.
Így van ez a gyermekruháknál is.
Ezekkel a cikkekkel is gyafatasos
uzsorát üznek egyesek. Az az ellen-
vetés természetesen nem állja meg a
helyét, hogy ruházatkodási cikket nem
kell föntétlenül vásárolni, mert elvégre
rongyoson és meztelűb még sem
jarrhatnak az emberek. És idővel a
legjobb ruha, a legerősebb fehérnemű
is elszakad, megkopik, a legjobb
gallér is szétfosszik, a legkeményebb
talp is szétmálk.

A háboru pedig már harmadik
esztendeje folyik, és így alig van
ember, akinek nem volna és nem
volt máris egyik vagy másik dologra
szüksége. Ha pedig bemegy a boltba
és csak két három inget vásárol, fél
havi jövedelmét ráköltheti erre. Ha
megjegyzést kockástát a szemérmel-
len ussora miatt, gunyoson az arába
nevetnek, vagy durván leintik. Igazuk
is lehet, ebben az országban mindent
szabad.

Tavaszi mezőgazdasági munkák

Nem frásis, de óráról-órára bizonyosodó valóság az, hogy a négyesszövetség ellen vivott üdvédelmi harcunk nem annyira a csatatereteken, mint itthon fog előlődni és hogy döntő tényező lesz az a körülmény, vajjon a termőföld biztosítási tudja-e a harcoló katonaság és az itthonmaradtak élelmezését. Eddig meg voltunk valahogy, az aratási munkák bafejezésével minden illetékes tényező azon igyekezett, hogy az ősi gazdasági munkák a lehetőség szerint elvégzessenek.

Különösen a honvédelmi miniszter adott ki pompás gyakorlati értékű rendeleteket, amelyek a frontmögötti katonák munkáját biztosították a mezőgazdaság részére. Minden jól menne a maga útján, ha az időjárás mostohasága bizonyos számításokat keresztül nem húzott volna. Azokat a veszteségeket, amelyek e tekintetben érték a gazdaságközösséget, a tavaszi munkálatok mihamarabb beköszöntő évadjá alatt pótolni kell. Ha ez sikerül, nem félünk semmitől.

A tavaszi gazdasági munkálatokra vonatkozólag a gazdaságközösség jogos aggodalmát még eddig nem igen osztatták illetékes helyről, ugyiltszik, a régebben kiadott rendelkezések, melyek azonban nem mindenütt bizonyultak praktikusoknak, lesznek a jövőben is irányadók. Némi vizsgálatalással megirharjuk azonban, hogy különösen a honvédelmi miniszterium hivatalának teljes tudatában igen erősen készül arra, hogy a tavaszi gazdasági munkák elvégzését biztosítsa. As a felhívás ugyanis, amelyet a gazdasági miniszterületkehez intézett és amelyben kérte a megműveletlenül maradt birtoktestek bejelentését, széles körben keltett visszhangot s a honvédelmi miniszteriumhoz egész halmaz ilyen bejelentés érkezett, ahol most dolgozzák ki azokat az alapelveket, amelyek szerint lehetséges lesz a megműveletlen területeknek katonai erővel való megmunkálása. Biztos értesülésünk szerint szabályozni fogják minden eddiginél liberálisabban a frontmögötti katonáknak a tavaszi gazdasági munkálatokra való szabadságolását.

A katonai intézkedéseket tekintve megnyugodhatnak a gazdák. Ha ezeknek az intézkedéseknek a közigazgatási hatósági, vármegyei mezőgazdasági munkabizottságok szervező munkája megfelelő lesz, akkor a polgári munkaerőt sem fogja nélkülözni a tavaszra a magyar mezőgazdaság. Ebben a tekintetben azonban vessen számot minden illetékes egyén lelkismeretével, egész meggyőződéssel kell válnia annak a tudatnak, hogy a mezőgazdasági munkák biztosítása épen olyan hazafias kötelesség, mint az ellenséggel való küzdelem. Ezt a meggyőződést kell fejleszteni és ápolni, akkor az Isten segítsége nem marad el tőlünk és akkor ebben az esztendőben is szemek kövé kaoghatunk mindenkinek, aki a kiehatetés aljas fegyveréhez folyamodott és így akarja a döntő győzelmet kieroszakolni.

Német és zongora tanítást vállal

Bermann Berta Jókai-u. 25.

Miért nem jön a román buza?

A romániai zsákmány nagyságáról és felosztásáról már hetekkel ezelőtt érkeztek híradások. A magyar városok polgárai, akik búzát, petróleumot szeretnének kapni, reménykedve olvasták a rengeteg zsákmányról szóló híreket s várták, hogy mikor jön már a jó, asélos román buza.

Ehelyett azonban csak újabb rendeleteket kaptak, a fejadag leszállításáról, a kukoricaliszt feléledéséről.

Az éhes emberek vishitően keresték, hol van a román buza s már kezdenek beletörődni, hogy ez nincs is meg, a zsákmány csak a türelmes papírnak jutott.

Érdeklődünk illetékes helyen aziránt, hogy mi történt hát ezzel a romániai búzával s a következőket jelenthetjük:

— A romániai buza megvan s monarchia mintegy 15 millió méter-massát kap majd belőle.

Legjobb esetben azonban április közepére lehet Magyarországra az első nagyobb szállítmány. Ennek oka pedig a rettenetes romániai utakban keresendő. Egyelőre lehetetlen a búzát hajó és vasutálomásokra szállítani. Az állomásokon lévő búzát ugyanis vagy elvitték, vagy megsemmisítették a románok és oroszok. A megmaradt és nekünk jutó mennyiség a közlekedési vonalakról tavol lévő raktárakban van, ezeket pedig csak akkor lehet elszállítani, ha az utak használhatókká lesznek.

HIREK.

— **Kitüntetés.** Ófelsége a katonai érdemkereszt III-ik osztályát a hadi ékítménnyel adományozta Beeske Kálmán 66. gyalogezredbeli tartalékos főhadnagynak, az ellenség előtti vitéz magatartásáért.

— **Bírósági kinevezés.** Az igazságügyminiszter Rónay György novosai járásbíró a helybeli törvényszékhez bíróvá nevezte ki.

— **A Népkehya** Sylvester esté nyén felülizettek: Graf Saechenyi Ernőné 20, Guttmann Mór jegyváltás címén 30, Szegő Sandorné, özv. Fuchs Morné, dr. Kiss Aladárné (Tiszafüred), Waldmann Gyuláné (Tiszafüred), Mészöly Sándor (B. Szerdahely), Semnait Lajos rendorkapitány, Blumenfeld Adolfiné, Vidder Hermann 20—20, Kun Frigyes 30, dr. Reichard Salomon Reichard Johán emlékére 10, özv. Ligeti Ignacné, Zinner Adolfiné, Róth Jozsefné, Földes Ferencné, Permutter Jenőné, Zinner Henrik, dr. Ligeti Jozsefné, Groak Miksáné, Fuchs Pal T. Harány, Fuchs Sándor Királyhelmece, Beke Barna Budapest, Feiberbau Miksáné 10—10, Eberth Gyula 6, Friss Herman 6, Sole Adolfiné, Sacz Sandorné, Kertész Odón 5—5 koronát, Fogadjas a nemesszivi adakozók a Népkehya-egyesület háas köszönetét.

— **A vasuti jegyeken nem tüntetik föl az árat.** A kereskedelemügyi miniszter vasárnap kiadott rendeletével a vasuti üzletszabályzatot úgy módosította, hogy a menetjegyeken február elsejétől kezdve a menetdíjat nem kell kiüntetni. A jegyeken

esetleg kiüntetett, de tintával vagy színes írónnal áthuzott árat pedig nem léteznek kell tekinteni. A közönség tájékoztatása céljából azonban kötelesek a vasutak arról gondoskodni, hogy a személypénztáraknál a díjszabásnak olyan kivonata legyen kifüggesztve, amely az ott váltható menetjegyek árat tartalmazza. A menetdíjak ilyenén eüüntetése természetesen nem azt jelenti, hogy február 1-től ingyen lehet utazni a vasuton ...

Nyilt-tér.

Nyilatkozat.

A „Zemplén” helyilap január 24-i számaiban „Önkényeskedő kémény-prémterek” cím alatt egy közlemény jelent meg elölünk, amely minket azzal vádol jogtalanul, hogy a kéményseprési díjakat önkényesen felemlítettük 25 százalékkal, sőt hogy néha 50 százalékkal felemlítettük is szedünk.

Saját reputáciánk megvédése céljából ez uton is batorodunk az igen tisztelt közönség becses tudomására hozni, hogy mi a felemlített 25 százalék díjakat jogosan szedjük Zemplén vármegye törvényhatósági bizottságának 637.16709/1916. számú határozata folytán. A vármegye közgyűlésének 1916. évi szeptember hó 26-án hozott 6 határozata szóró-szóra a következőket mondja: „A vármegye törvényhatósági bizottsága figyelembe véve a háború következtében bealott rendkívüli körülményeket és áremelkedéseket, a kéményseprők megelhetését és megfelelő segédkezemlyeztet tartását biztosítandó, a szabályrendelüleg megállapított díjakat a

kémények minden nemére nézve ideiglenesen a háború tartamára 1916. év január hó 1-től visszamenőleg 25 százalékkal felemlíti. Ezen határozat a vármegye hivatalos lapjában meghirdették, az összes járáások főszolgabírói és Sátoraljaiújhely r. t. város polgármestere utasították, hogy erről a kerületi kéményseprőket haladéki nélkül értesítsék, a lakosságot pedig megfelelő módon tájékoztassák.”

Miután ezen határozat jogerőre emelkedett és szabályszerűen meghirdették, mi a felemlített 25 százalék díjakat 1916. január hó 1-től jogosan és törvényesen szedhetjük. E közleményben foglalt állítás pedig, hogy mi néha 50 százalékkal magasabb díjakat is szedünk, téves információon alapul.

Kötelességünknek tartottuk ezeket az igen tisztelt közönség nagybecsü tudomására hozni azzal, hogy a 25 százalékkal felemlített díjak mellett is alig maradt valami jövedelmünk, mert a jelszolgai viszonyok mellett a segédkezemlyeztet tartása csaknem teljes jövedelmünket felemlíti.

Tisztelettel bejelentjük egyben, hogy a sajtóperit folyamatba tesszük.

Tisztelettel

Demjényi István. Filó Gézáné.

Tűzoltó-tér 4-ik szám alatti

háza

eladom. Bővebb felvilágosítást ad Papp Béla m. kir. főerdőmérnök Budapest, II., Szalag-utca 6. szám. Magasföldszint 1. ajtó.

MEGHÍVÓ.

A Sátoraljaiújhelyi Polgári Takarékpénztár és Hitelegylet

t. c. részvényesei tisztelettel meghívotnak

az 1917. évi február 18-án d. u. 3 órakor

az intézet saját helyiségében tartandó

XLIV-ik évi rendes

KÖZGYŰLÉSRE.

Tárgyalási sorrend:

1. A jegyzőkönyv hitelesítésére 2 tag választása.
2. Az igazgatóság évi jelentése.
3. A felügyelő-bizottság évi jelentése.
4. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása feletti határozat.
5. Az 1916. évi mérleg és osztalék feletti határozat.
6. Az ellátalozás folytán megüresedett egy igazgatósági tag választása négy évre.
7. Az ezen választás folytán esetleg megüresedett egy felügyelő-bizottsági tag választása egy évre.
8. Esetleges indítványok.

Az igazgatóság és felügyelő-bizottsági jelentés, valamint az évi zárszámadás nyolc nappal a közgyűlés előtt az intézet helyiségében megtekintés végett kifüggesztettek.

A részvényesek figyelmeztetnek az alapszabályok következő szakaszára:

43-ik szakasz. A közgyűlésen részt venni önjárt részvényesek tartoznak részvényeiket a szelvényekkel együtt legkésőbb a közgyűlés megkezdése előtt az intézet igazgatóságánál letérteleményezni.

Kelt Sátoraljaiújhely, 1917. évi január hó 9-én tartott igazgatósági ülésből.

Az igazgatóság.